

Directeur Geerlings: „Tarbot moet in Nederland te kweken zijn“

Wieringers bezoeken Deense viskwekerijen

Begin december brachten enkele Wieringers een kort bezoek aan diverse Deense viskwekerijen, waaronder een zeer grote tarbotkwekerij in Bedsted (nabij de Deense vissersplaats Thyboron). Dit werkbezoek was in het kader van het gigantische viskweekproject dat wellicht in Den Oever gerealiseerd wordt. Directeur Gemeentewerken van de gemeente Wieringen, en geestelijke vader van het project, Johan Geerlings, was zeer te spreken over het korte bezoek aan Denemarken. Met name het bezoek aan twee tarbotkwekerijen had een diepe indruk gemaakt op Geerlings. „Het lijkt mij sterk dat we in Den Oever geen tarbot kunnen kweken. Het enige wat we nodig hebben is schoon, warm zeewater, en dat hebben we in de toekomst“, aldus Geerlings.

De plannen rond het mammoet 'kringloopproject Den Oever' zoals het officieel heet, met een totale visproductie van 1.500 ton per jaar, vorderen gestaag. Het oude havenhoofd van Den Oever, 11 hectare groot, zal voor een deel worden ingepolderd. In dit poldertje met een oppervlakte van ongeveer zes hectare komen gigantische gebouwen te staan waarin ondermeer tarbot, paling, zalmforel en diverse nieuwe vissoorten gekweekt worden. Het andere deel van het oude havenhoofd wordt afgedamd en zal dienst doen als voorraadbassin.

Palingmesterij

In Holstebro werd een palingmesterij met een jaarproductie van 100 ton bezocht. Maar dit bedrijf produceerde niet alleen paling. VJ-Center, zoals het bedrijf heette, werkte volgens het kringloopprincipe en dit maakte het bezoek nog interessanter voor de Wieringse delegatie. Naast paling, werd 60 ton waterhyacinten gekweekt. Deze waterplanten werden gevoed met het afvalwater uit de palingmesterij, waardoor er zeer weinig mest vrij kwam. De waterhyacinten dienden weer als varkensvoer. De

weininge hoeveelheid mest die nog overbleef, werd over het land gestrooid. Maar volgens de eigenaar van VJ-Center, Erik Kristoffersen, zou ook dit binnenkort tot het verleden horen. Men was namelijk druk bezig met de bouw van een wormenkwekerij. De wormen, die uitstekend van vissemest kunnen leven, dienen binnenkort als grondstof voor visvoer. Hiernaast maken de wormen van de vissemest een goede compost die zeer duur verkocht kan worden. Al met al met recht een gesloten systeem. De totale investering van VJ-Center bedroeg acht miljoen gulden, waarvan 35 procent door de E.E.G. gesubsidieerd werd.

Kristoffersen vertelde echter dat de verkoopprijs voor de paling erg laag lag. Voor paling tussen de 100 en 150 gram krijgt de Deense kweker vijftien gulden. De Denen proberen echter de meeste paling (de vrouwelijke vis) door te laten groeien tot zo'n 500 gram. Hiervoor krijgen ze in Duitsland 22 gulden per kilo.

Dat voor de kleine paling zo weinig betaald wordt is niet zo verwonderlijk. De kleine pa-

ling, vaak de mannetjes, groeien na verloop van tijd niet meer. Het visvlees en voornamelijk de huid wordt zeer hard. Dit gaat ten koste van de kwaliteit, maar ja, maak dat die Denen maar eens wijs.

Quota op kweekvis

Tijdens het bezoek aan een Deense forellenkwekerij nabij Holstebro werd duidelijk dat niet alleen de visserij, maar ook Deense viskwekers met quota te maken hebben. Als gevolg van de vergaande milieuwetgeving is het kweken van bijvoorbeeld forel gekoppeld aan een quota op het visvoer. De kweker krijgt de ge-

De waterhyacinten worden gevoed met het afvalwater uit de palingmestrij.

middelde hoeveelheid voer die hij in de afgelopen zes jaar gebruikt heeft.

Drie van deze jaren waren zeer slecht. Als gevolg van ziekten is er in die jaren weinig vis gekweekt, dus ook weinig voer verbruikt. Daar komt bij dat als gevolg van het onder druk staan van de zalmprizen (op de visafslag Insula in Harlingen werd onlangs zalm voor zes gulden per kilogram verkocht, de kostprijs is zeventien gulden!), de kweker meer omzet moet maken om op dezelfde winstmarge uit te komen. Maar dit alles gaat helaas niet meer op voor de Deense viskweker. „Op is op”, zegt de Deense overheid.

Industrievisserij

De reis vervolgde richting Thyboron. Plotseling zegt één van de passagiers: „Wat stinkt het hier vreselijk.” De chauffeur antwoordt dat dat het volgende onderdeel van het programma is. De vismeelfabriek van Thyboron. Eenmaal aangekomen is de lucht niet meer te harden. De rondleiding door de fabriek werd dan ook eensgezind afgelast! Door een keurig Engels sprekende heer werd het gezelschap ontvangen. Na een kop koffie werd een dia-presentatie over de 'ecologisch verantwoorde' Deense industrievisserij vertoond. „Onze vissers vangen uitsluitend waardelose vis als de zandspiering en sprot.” Op deze wijze werd volgens de dia-serie het ecosysteem in evenwicht gehouden. Dat er met het vangen van industrievis ook veel waardevolle kleine vis als jonge haring, tarbot etc. meegevangen werd, en dat de voedingsbalans wel degelijk verstoord werd, werd niet verteld. Het gezelschap dacht er dan ook wel wat anders over, maar ja! Het is toch eigenlijk wel frappant: aan de ene kant is de Deense overheid zo streng als het om het milieu gaat (denk aan het verhaal van de quota op visvoer) en aan de andere kant tolereren ze dat hun vissers de zeeën leeg roven.

Hoogtepunt

Absoluut hoogtepunt van de reis was het bezoek aan tarbotkwekerij Maximus bij Bedsted. In deze kwekerij werden jaarlijks 400.000 tar-

Deze tarbot weegt ongeveer vijf gram en is gereed om naar Frankrijk en Spanje geëxporteerd te worden.

botjes van vijf gram per stuk geproduceerd. Wanneer de tarbotlarfjes uit het ei komen, worden ze overgezet in grote betonnen bassins met een diameter van dertig meter. Deze bassins staan buiten en worden gevuld met zeewater. In dit zeewater leven miljoenen kleine diertjes, die als voedsel voor de tarbot dienen. Wanneer de tarbotjes zo groot zijn als een nagel, worden ze geogst en binnen in de kwekerij geleerd om droogvoer te eten. Deze wijze van tarbotkweek is de zogenaamde 'extensieve methode'. Voordeel boven de 'intensieve methode' is dat er weinig misvormingen aan de ruggegraat optreden. Ook kleuren de tarbotjes onder extensieve omstandigheden beter, pigmentvlekken treden veel minder vaak op.

In een apart gedeelte van de kwekerij werden

de ouderdieren gehouden. Deze tarbotten, wel vier kilogram zwaar werden bij kunstlicht gehouden. Op deze manier kan men het hele jaar door rekenen op bevruchte tarbot eitjes. Johan Geerlings was zeer onder de indruk van de kweek van tarbot. Hij heeft dan ook opdracht gegeven aan het RIVO en de Stichting voor de Nederlandse Aquacultuur uit Urk, om de mogelijkheden van tarbotkweek in Nederland grondig te onderzoeken. Deze hopen in april 1992 met hun rapportage klaar te zijn.